



### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการสอนวิชาศิลปะ ในกลุ่มวิชาเลือกเสรีระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 9 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

#### กลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูศิลปศึกษา (กลุ่มทัศนศิลป์) ที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2537 สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 9 ซึ่งประกอบด้วย ครูศิลปศึกษา (กลุ่มทัศนศิลป์) ที่สอนในจังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น เลखหนองบัวลำภู สกลนคร และหนองคาย จำนวนทั้งสิ้น 65 คน

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

##### ตอนที่ 1

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open Ended)

##### ตอนที่ 2

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการสอนวิชาศิลปะกลุ่มวิชาเลือกเสรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยสภาพการสอน ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

### ตอนที่ 3

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาศิลปะกลุ่มวิชาเลือกเสรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ( Rating Scale ) ประกอบด้วยสภาพการสอน ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล

### ตอนที่ 4

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอื่นๆ และข้อเสนอและการแก้ปัญหา และข้อเสนอการแก้ปัญหาและข้อเสนอทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด ( Open Ended )

### วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย โดยมีลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเอกสารตำราทางวิชาการต่างๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งศึกษาค้นคว้าหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 และเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ
2. ศึกษาข้อมูลจากครูผู้สอนวิชาศิลปะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษานิเทศก์วิชาศิลปะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. ศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม จากงานวิจัยและตำราทางวิชาการต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไขให้มีความถูกต้องตามเนื้อหาสาระและการใช้สำนวนภาษา
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ( ดังรายละเอียดในภาคผนวก ) ตรวจสอบความตรง ( Validity ) และขอความแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ มีคุณสมบัติดังนี้
  - 5.1 มีประสบการณ์ด้านหลักสูตร และ/หรือการสอนวิชาศิลปะศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีผลงานทางวิชาการหรืองานวิจัยเกี่ยวกับศิลปะศึกษา
  - 5.2 เป็นผู้มีความรู้ทางด้านศิลปะศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า
 ดังมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. ผศ.ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์สังคม ทองมี ตำแหน่งอาจารย์ 2 โรงเรียนศรีสงครามวิทยา อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
3. อาจารย์ประเทศ สุขสถิตย์ ตำแหน่งนักวิชาการ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
4. อาจารย์สมเกียรติ เจริญสุข ตำแหน่งอาจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูศิลปศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายขนาดกลาง จำนวน 15 คน เพื่อหาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการตอบแบบสอบถาม เช่น การใช้ภาษาและถ้อยคำ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้นแล้วนำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม = 0.94 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาใช้ในการเก็บข้อมูลกับประชากรที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากกรมสามัญศึกษา ถึงหัวหน้าสถานศึกษา ที่เป็นประชากรในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ โดยการส่งและเก็บแบบสอบถามผู้วิจัยได้ไปส่งและเก็บด้วยตัวเองเป็นส่วนใหญ่ ส่วนที่เหลือผู้วิจัยได้จัดส่งทางไปรษณีย์พร้อมซองเปล่าติดตราไปรษณียากรให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ แบบสอบถามที่ส่ง ไปทั้งสิ้น 65 ฉบับได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 53 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.54 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป

### การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ของคำตอบ คิดเป็นร้อยละ (%) แล้วนำเสนอในรูปข้อความและความเรียง

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มาแจกแจงความถี่ของคำตอบในแต่ละข้อเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (โดยใช้โปรแกรมตารางสำเร็จรูป LOTUS) โดยกำหนดคะแนนแต่ละอันดับดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	ให้คะแนนเป็น	5
ปฏิบัติค่อนข้างมาก	ให้คะแนนเป็น	4
ปฏิบัติปานกลาง	ให้คะแนนเป็น	3
ปฏิบัติค่อนข้างน้อย	ให้คะแนนเป็น	2
ไม่เคยปฏิบัติเลย	ให้คะแนนเป็น	1

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) แล้วนำมาเทียบลำดับโดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	ความหมาย
4.50-5.00	มีการปฏิบัติมากที่สุด
3.50-4.49	มีการปฏิบัติค่อนข้างมาก
2.50-3.49	มีการปฏิบัติปานกลาง
1.50-2.49	มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย
1.00-1.49	ไม่มีการปฏิบัติ

นำข้อมูลที่ได้มาจัดอันดับและเสนอในรูปตารางและความเรียง

3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบประเมินค่ามาแจกแจงความถี่ของคำตอบในแต่ละข้อเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดคะแนนแต่ละอันดับดังนี้

เป็นปัญหามากที่สุด	ให้คะแนนเป็น	5
เป็นปัญหามาก	ให้คะแนนเป็น	4
เป็นปัญหาปานกลาง	ให้คะแนนเป็น	3
เป็นปัญหาน้อย	ให้คะแนนเป็น	2
ไม่เป็นปัญหา	ให้คะแนนเป็น	1

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) แล้วนำมาเทียบลำดับโดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	ความหมาย
4.50-5.00	เป็นปัญหามากที่สุด
3.50-4.49	เป็นปัญหามาก
2.50-3.49	เป็นปัญหาปานกลาง
1.50-2.49	เป็นปัญหาน้อย
1.00-1.49	ไม่เป็นปัญหา

นำผลที่ได้ของตอนที่ 3 มาเสนอในรูปตารางและความเรียง

4. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด มาแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอในรูปของความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา  $\alpha$  - coefficient  
(ประคอง กรรณสูต, 2528:43)

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{n}{n-1} \left[ 1 - \frac{\sum S_1^2}{S_x^2} \right]$$

$n$  = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

$S_1^2$  = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

$S_x^2$  = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด  
หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. หาค่าร้อยละ (%) โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนของผู้ตอบในข้อนั้น} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

(ประกอบ กรรณสูต, 2528:60)

3. หาค่ามัธยิมเลขคณิต  $\bar{X}$  โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

f = ความถี่ของคะแนน

X = น้ำหนักคะแนนของคำตอบ

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

(ประกอบ กรรณสูต, 2528:66)

4. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยใช้สูตร

$$(S.D) = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[ \frac{\sum fx}{N} \right]^2}$$

$f$  = ความถี่ของคะแนน

$X$  = น้หนักคะแนนของคำตอบ

$N$  = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

(ประกอบ กรรณสูต, 2528:67)



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย